

Psüühikahäirete ravimite kasutamise suundumused Eestis

Dr Peeter Jaanson

Psühhiaater

Jaanson Psühhiaatriakeskus OÜ

Ravimiameti registreerimiosakonna juhataja aastatel

1994–1997

Taasiseseisvunud Eesti on ühe inimpõlve kestel teinud läbi olulise arengu psüühikahäirete ravimiseks mõeldud ravimite kättesaadavuse ja ravimivalikute arendamisel. Algaastatel alustati Maailma Terviseorganisatsiooni nn esmavajalike ravimite loendi ulatuses ravimite kättesaadavuse tagamisega. Praegu saaks ajaks on oluliste psüühikahäirete, nagu skisofreenia ja depressiooni raviks kättesaadavad tänapäevased antipsühhootikumid ja antidepressandid.

Antidepressantidest on juhtival kohal serotoniini tagasihaarde inhibiitorite kasutamine. Selles klassis on rohkelt geneerilisi ravimeid, mis teeb ka majanduslikult vähem kindlustatud haigetele ravi paremini kättesaadavaks. Geneeriliste ravimite suur osakaal näitab riigi nutikat ravimipoliitikat ravi kättesaadavuse parandamisel. Ravimite kättesaadavusele tekitab probleeme turu väiksus. Selle tõttu on turult kadunud ainus MAO inhibiitor moklobemiid ning juhtivalt noradrenaliini süsteemi toimiv reboksetiin. Antidepressantide kasutamise kasv näitab seda, et depressiooni ravitakse tõhusamalt ning pearingstid tunnevad häiret paremini ära ning ka ravivad seda paremini.

Antipsühhootikumidest on praegu kasutusel kõik olulisemad uuema põlvkonna ravimid, peamiselt multireseptorantagonistide esindajad. Ravimite soodusnimekirja kandmisel on järjekindlalt püütud järgida individualiseeritud ravi põhimõtte raken-

The Trends of Medicine Use for Mental Disorders

Dr Peeter Jaanson

Psychiatrist

Jaanson Psühhiaatriakeskus OÜ

Head of the Registration Department of the State Agency

of Medicines in 1994–1997

The newly independent Estonia has, during one generation, gone through important developments in the availability of medicines intended for the treatment of mental disorders and seen considerable progress in the relevant selection of medicines. During the first years, we began with ensuring the availability of medicines in WHO's list of essential medicines. By now, a modern selection of antipsychotic medicines and antidepressants is available for the treatment of important mental disorders such as schizophrenia and depression.

The leading antidepressants used are serotonin reuptake inhibitors. There are many generic medicines in this group, which makes treatment more accessible for the least privileged patients as well. The large share of generic medicines shows that the state has been smart in its medicine policy and in improving the accessibility of therapy. One problem associated with the availability of medicines is the size of the market. It has meant the disappearance of the only MAO inhibitor moclobemide, and reboxetine, which has a targeted impact on the noradrenaline system. The rising trend in the consumption of antidepressants shows that depression is treated more efficiently, and general practitioners are able to recognize the disease better and treat it more efficiently.

Among antipsychotic medicines all the important new-generation medicines are used today, mainly from the group of multi-receptor

datavuse parandamist. Vanemaid antipsühhootikume, nn puhtaid dopamiiniantagoniste tarvitatakse endiselt. Oluline on see, et nende ravimite päevadoosid on vähenenud: nii välditakse kõrvaltoimete tekke riski. Sarnaselt antidepressantidega on turu väiksuse tõttu kadunud psühhosihaigete ravis olulised depoo-antipsühhootikumid, mis on teatud hulgal skisofreeniahaigetele ainsaks toetusravi võimaluseks, kuna u 30% neist haigetest ei ole võimelised puuduliku haiguskriitika ja seega ka puuduliku ravisoostumuse tõttu suukaudset ravi tarvitama.

Järgnevate aastate eesmärk on parandada erialaselt ja riigi koostöös just selle ravimirühma ravimite kättesaadavust.

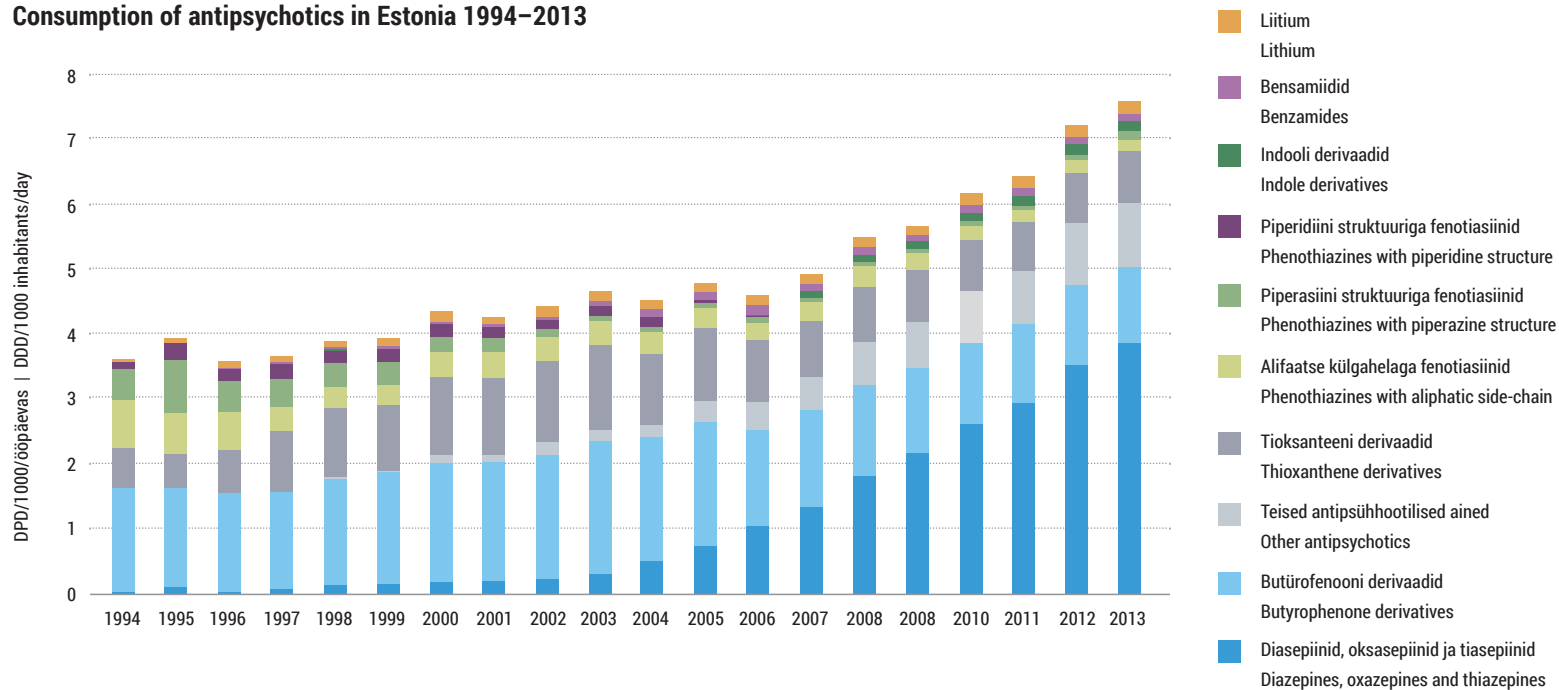
antagonists. There has been a consistent effort to improve the applicability of the principle of individualized treatment when adding medicines to the list of medicines reimbursed. The trend in the consumption of older-generation antipsychotic medicines, the so-called pure dopamine antagonists, has been stable. It is important to note that the daily doses of these medicines have been lowered to avoid the risk of side effects. Similarly to antidepressants, due to the size of the market, depot antipsychotics, which are important in the treatment of psychosis patients, have disappeared. For a certain number of schizophrenia patients, these are the only option of supportive therapy – thanks to the fact that approximately 30% of these patients are unable to use oral medicines because of poor insight and thus, also poor compliance.

The aim of the work to be done over the coming years is to improve the availability of the medicines in this medicine group in cooperation between specialty associations and the state.

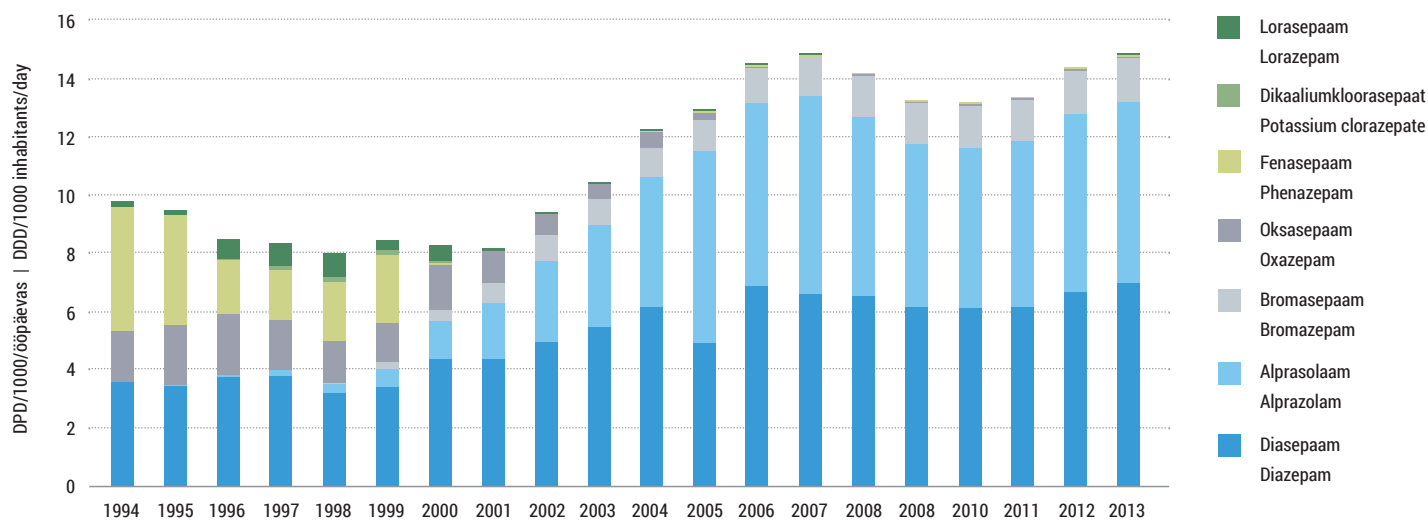
	ATC rühm/toimeaine(d)	ATC group/active substance(s)	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
N05	PSÜHHOOLEPTIKUMID	PSYCHOLEPTICS	21,13	19,13	18,89	18,76	17,38	18,82	20,55	21,56	23,16	24,31	27,08	29,01	31,96	34,05	34,57	33,32	34,03	35,72	39,46	41,41
N05A	ANTIPSYHHOOTILISED AINED	ANTIPSYCHOTICS	3,63	3,92	3,59	3,65	3,87	3,92	4,34	4,26	4,41	4,66	4,51	4,77	4,57	4,91	5,48	5,65	6,14	6,40	7,20	7,57
N05AA	Alifaatse külghelaga fenotiasiinid	Phenothiazines with aliphatic side-chain	0,75	0,61	0,59	0,37	0,30	0,32	0,38	0,39	0,35	0,34	0,32	0,27	0,28	0,28	0,30	0,25	0,23	0,18	0,21	0,18
N05AA01	kloorpromasiin	Chlorpromazine	0,70	0,54	0,49	0,28	0,22	0,22	0,27	0,30	0,25	0,24	0,21	0,18	0,18	0,19	0,20	0,16	0,15	0,11	0,13	0,11
N05AA02	levomepromasiin	Levomepromazine	0,05	0,07	0,09	0,09	0,08	0,10	0,11	0,09	0,10	0,10	0,11	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,08	0,07	0,08	0,07
N05AB	Piperasiini struktuuriga fenotiasiinid	Phenothiazines with piperazine structure	0,48	0,83	0,47	0,42	0,39	0,36	0,20	0,21	0,13	0,09	0,08	0,09	0,09	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,12
N05AB02	flufenasiin	Fluphenazine	0,20	0,26	0,21	0,23	0,23	0,21	0,10	0,10	0,05	0,04	0,03	0,03	0,03	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,06
N05AB03	perfenasiin	Perphenazine	0,03	0,05	0,09	0,06	0,06	0,08	0,10	0,09	0,07	0,03	0,03	0,04	0,05	0,06	0,06	0,06	0,06	0,07	0,06	0,06
N05AB06	trifluoperasiin	Trifluoperazine	0,24	0,38	0,12	0,10	0,08	0,07		0,02	0,01	0,02	0,02	0,02								
N05AC	Piperidiini struktuuriga fenotiasiinid	Phenothiazines with piperidine structure	0,11	0,24	0,20	0,25	0,17	0,20	0,22	0,16	0,15	0,16	0,16	0,06	0,01	0,01	0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
N05AC01	peritsiasiin	Periciazine	<0,01	0,03	0,05	0,09	0,04	0,08	0,08	0,02	<0,01	<0,01	<0,01						<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
N05AC02	tioridasiin	Thioridazine	0,10	0,20	0,15	0,16	0,13	0,12	0,14	0,14	0,15	0,16	0,16	0,06	0,01	0,01	0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	
N05AD	Butürofenooni derivaadid	Butyrophenone derivatives	1,61	1,52	1,52	1,46	1,64	1,69	1,83	1,82	1,88	2,02	1,87	1,89	1,49	1,46	1,41	1,29	1,23	1,18	1,22	1,16
N05AD01	haloperidool	Haloperidol	1,48	1,07	1,25	1,04	1,20	1,25	1,31	1,37	1,41	1,51	1,46	1,33	1,00	0,99	0,95	0,87	0,82	0,79	0,82	0,79
N05AD03	melperoon	Melperone	0,02	0,05	0,07	0,21	0,31	0,25	0,31	0,31	0,33	0,37	0,38	0,41	0,38	0,40	0,40	0,37	0,37	0,36	0,37	0,35
N05AD08	droperidool	Droperidol	0,06	0,36	0,19	0,21	0,13	0,18	0,21	0,14	0,14	0,14	0,03	0,15	0,10	0,08	0,06	0,05	0,04	0,03	0,03	0,02
N05AE	Indooli derivaadid	Indole derivatives				<0,01	0,02	<0,01							0,04	0,09	0,11	0,12	0,14	0,17	0,17	0,17
N05AE03	sertindool	Sertindole				<0,01	0,02	<0,01	<0,01	<0,01			<0,01		0,04	0,09	0,11	0,12	0,13	0,13	0,13	0,13
N05AF	Tioksanteeni derivaadid	Thioxanthene derivatives	0,60	0,53	0,65	0,93	1,08	1,00	1,23	1,21	1,25	1,31	1,09	1,13	0,95	0,86	0,85	0,79	0,79	0,75	0,77	0,78
N05AF01	flupentiksool	Flupentixol	0,25	0,09	0,16	0,32	0,36	0,34	0,43	0,39	0,41	0,37	0,22	0,21	0,21	0,20	0,19	0,18	0,18	0,17	0,18	0,19
N05AF03	kloorprotikseen	Chlorprothixene	0,06	0,14	0,16	0,21	0,26	0,24	0,27	0,29	0,29	0,33	0,31	0,36	0,38	0,32	0,33	0,30	0,29	0,27	0,28	0,28
N05AF05	zuclopentiksool	Zuclopentixol	0,29	0,31	0,33	0,39	0,45	0,42	0,53	0,53	0,55	0,61	0,56	0,56	0,35	0,35	0,33	0,31	0,32	0,32	0,31	0,31
N05AH	Diasepiinid, oksasepiinid ja tiasepiinid	Diazepines, oxazepines and thiazepines	0,04	0,12	0,05	0,11	0,15	0,18	0,21	0,22	0,27	0,34	0,53	0,76	1,05	1,37	1,83	2,17	2,63	2,95	3,54	3,87
N05AH02	klosapiin	Clozapine	0,04	0,12	0,05	0,10	0,14	0,16	0,19	0,21	0,25	0,30	0,32	0,30	0,32	0,33	0,39	0,43	0,48	0,51	0,56	0,57
N05AH03	olansapiin	Olanzapine				<0,01	<0,01	0,02	0,02	0,01	0,02	0,01	0,08	0,26	0,41	0,61	0,79	0,87	0,98	1,08	1,30	1,48
N05AH04	kvetiapiin	Quetiapine							<0,01	<0,01	<0,01	0,03	0,13	0,20	0,31	0,43	0,65	0,86	1,16	1,37	1,68	1,82
N05AL	Bensamiidid	Benzamides	<0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,04	0,04	0,04	0,05	0,09	0,11	0,11	0,12	0,12	0,12	0,11	0,10	0,10	0,10	0,12
N05AL01	sulpiriid	Sulpiride	<0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05	0,04	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06
N05AL05	amisulpriid	Amisulpride								<0,01	<0,01	0,04	0,06	0,07	0,07	0,07	0,06	0,06	0,05	0,06	0,05	0,06

Antipsühhootikumide kasutamine Eestis 1994–2013
Consumption of antipsychotics in Estonia 1994–2013

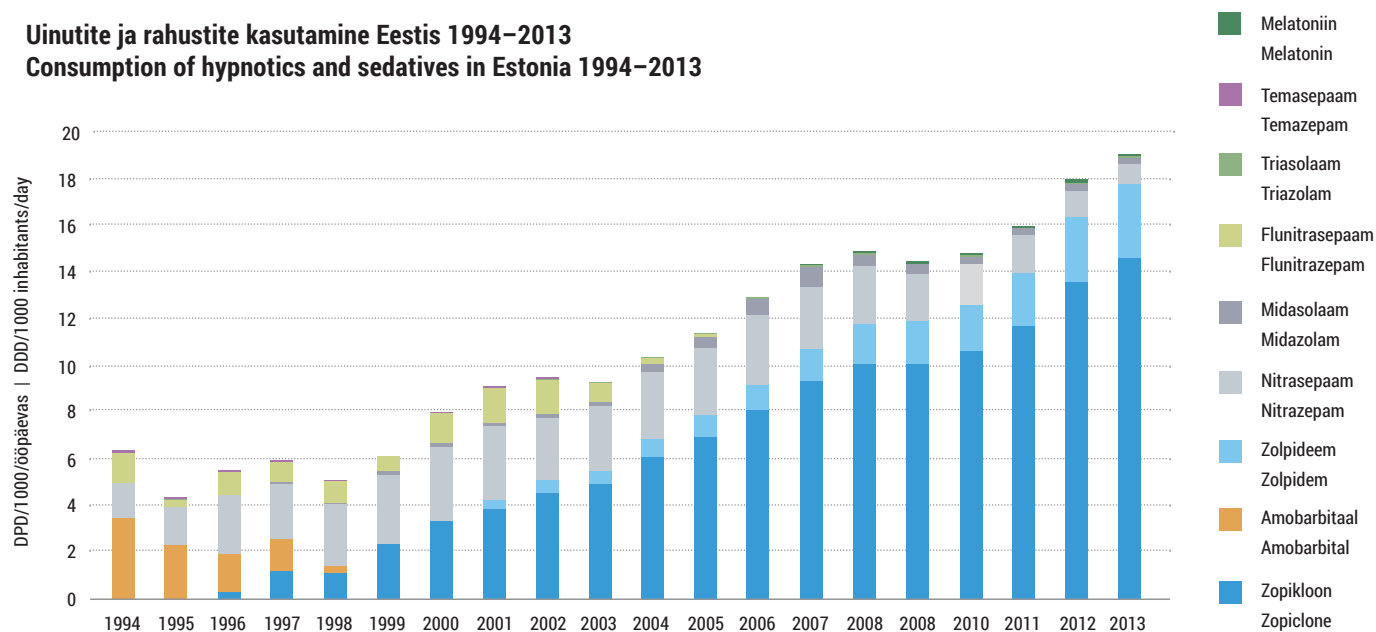

	ATC rühm/toimeaine(d)	ATC group/active substance(s)	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
N05AN	Liitium	Lithium	0,03	0,05	0,09	0,08	0,09	0,11	0,15	0,13	0,15	0,14	0,14	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13	0,16	0,16	0,17	0,18
N05AN01	liitium	Lithium	0,03	0,05	0,09	0,08	0,09	0,11	0,15	0,13	0,15	0,14	0,14	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13	0,16	0,16	0,17	0,18
N05AX	Teised antipsühhootilised ained	Other antipsychotics	<0,01				0,01	0,03	0,08	0,08	0,18	0,17	0,21	0,32	0,41	0,52	0,64	0,73	0,79	0,83	0,94	1,00
N05AX08	risperidoon	Risperidone					0,01	0,03	0,08	0,08	0,18	0,17	0,21	0,32	0,41	0,44	0,48	0,48	0,49	0,50	0,57	0,58
N05AX12	aripiprasool	Aripiprazole												<0,01	<0,01	0,07	0,16	0,25	0,30	0,33	0,37	0,41
N05B	ANKSIOLÜÜTIKUMID	ANXIOLYTICS	10,87	10,56	9,49	8,98	8,37	8,76	8,25	8,19	9,37	10,38	12,22	12,86	14,47	14,83	14,19	13,25	13,12	13,36	14,35	14,82
N05BA	Bensodiasepiini derivaadid	Benzodiazepine derivatives	10,81	10,52	9,48	8,97	8,37	8,76	8,25	8,19	9,37	10,38	12,22	12,86	14,47	14,83	14,19	13,25	13,12	13,36	14,35	14,81
N05BA01	diasepaam	Diazepam	3,60	3,42	3,71	3,76	3,18	3,37	4,34	4,34	4,96	5,46	6,13	6,01	6,88	6,58	6,52	6,13	6,08	6,13	6,67	6,97
N05BA04	oksasepaam	Oxazepam	1,70	2,05	2,05	1,73	1,47	1,35	1,56	1,09	0,73	0,49	0,52	0,25	0,03	0,03	0,04	0,05	0,05	0,04	0,05	0,06
N05BA05	dikaaliumkloorasepaat	Potassium clorazepate		0,03	0,08	0,14	0,14	0,14	0,07		<0,01	<0,01		<0,01								
N05BA06	lorasepaam	Lorazepam	0,18	0,16	0,65	0,78	0,81	0,33	0,55	0,11	0,03	0,02	0,02	0,01	0,02	0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	0,02
N05BA08	bromasepaam	Bromazepam				0,02	0,04	0,24	0,42	0,69	0,83	0,88	1,01	1,08	1,22	1,34	1,43	1,37	1,41	1,40	1,48	1,47
N05BA12	alprasolaam	Alprazolam	<0,01	0,05	0,13	0,20	0,32	0,66	1,30	1,95	2,80	3,51	4,48	5,48	6,29	6,82	6,15	5,64	5,55	5,74	6,10	6,25
N05BA80	fenasepaam	Phenazepam	4,29	3,76	1,84	1,71	2,03	2,32	0,01	0,01	0,02	0,02	0,06	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
N05C	UINUTID JA RAHUSTID	HYPNOTICS AND SEDATIVES	6,62	4,64	5,81	6,13	5,14	6,14	7,96	9,11	9,38	9,27	10,35	11,38	12,92	14,31	14,89	14,42	14,76	15,96	17,91	19,03
N05CA	Barbituraadid	Barbiturates, plain	3,48	2,22	1,58	1,28	0,27															
N05CA02	amobarbitaal	Amobarbital	3,48	2,22	1,58	1,28	0,27															
N05CB	Barbituraatide kombinatsioonid	Barbiturates, combinations	0,30	0,31	0,35	0,19	0,11	<0,01														
N05CD	Bensodiasepiini derivaadid	Benzodiazepine derivatives	2,82	2,04	3,57	3,44	3,66	3,78	4,65	4,90	4,32	3,83	3,53	3,53	3,72	3,57	3,01	2,47	2,08	1,94	1,50	1,28
N05CD02	nitrasepaam	Nitrazepam	1,47	1,65	2,56	2,43	2,67	2,92	3,18	3,13	2,69	2,82	2,92	2,86	2,95	2,63	2,51	2,07	1,77	1,60	1,07	0,92
N05CD03	flunitrasepaam	Flunitrazepam	1,32	0,30	0,92	0,86	0,87	0,71	1,23	1,51	1,42	0,79	0,23	0,14								
N05CD05	triasolaam	Triazolam	<0,01	0,05	0,01	0,02	0,01	<0,01	0,02	0,03	0,04	0,04	0,05	0,06	0,06	0,07	0,05	0,05	0,04	0,04	0,05	0,05
N05CD07	temasepaam	Temazepam	0,03	0,03	0,06	0,04	0,03	<0,01	0,05	0,07	0,01			<0,01								
N05CD08	midasolaam	Midazolam	<0,01	0,01	0,02	0,06	0,08	0,13	0,17	0,16	0,16	0,18	0,33	0,47	0,71	0,86	0,46	0,35	0,27	0,30	0,38	0,31
N05CF	Bensodiasepiinisarnased ained	Benzodiazepine related drugs	<0,01	0,05	0,31	1,21	1,10	2,36	3,31	4,21	5,06	5,44	6,82	7,85	9,18	10,68	11,73	11,86	12,61	13,94	16,32	17,68
N05CF01	zopikloon	Zopiclone	<0,01	0,05	0,31	1,21	1,10	2,36	3,30	3,81	4,50	4,91	6,08	6,96	8,09	9,33	10,06	10,04	10,63	11,67	13,56	14,61
N05CF02	zolpideem	Zolpidem				<0,01			0,01	0,40	0,56	0,53	0,74	0,89	1,08	1,35	1,67	1,82	1,98	2,27	2,76	3,07
N05CH	Melatoninireseptori agonistid	Melatonin receptor agonists														0,01	0,12	0,08	0,07	0,08	0,09	0,06
N05CH01	melatoniin	Melatonin														0,01	0,12	0,08	0,07	0,08	0,09	0,06

Anksiolüütikumide kasutamine Eestis 1994–2013
Consumption of anxiolytics in Estonia 1994–2013

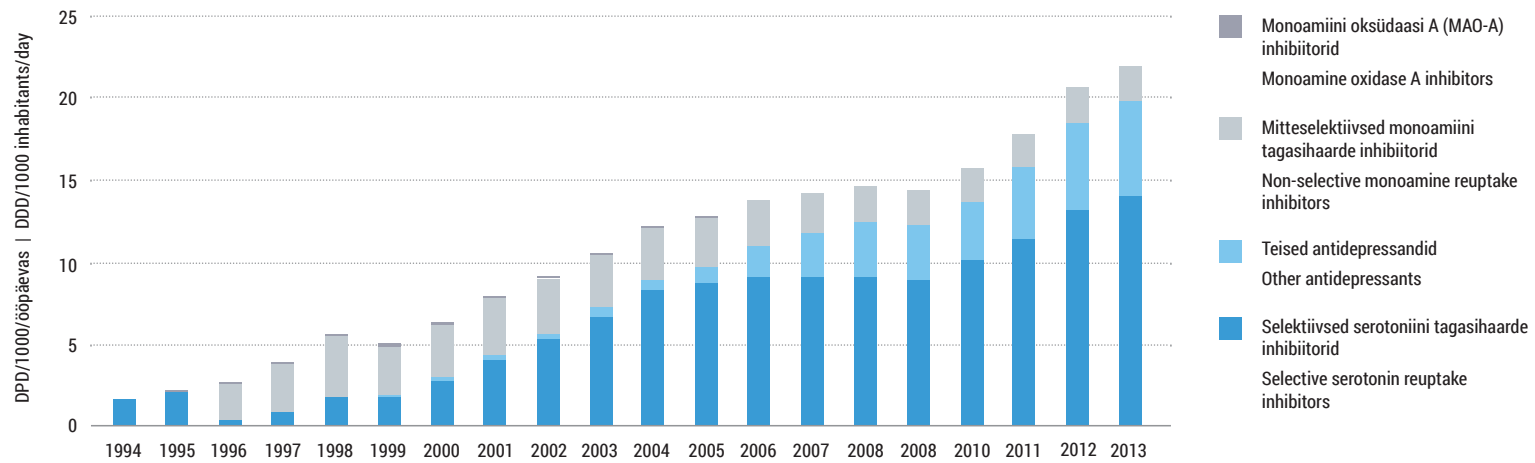

Uinute ja rahustite kasutamine Eestis 1994–2013
Consumption of hypnotics and sedatives in Estonia 1994–2013

	ATC rühm/toimeaine(d)	ATC group/active substance(s)	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
N06A	ANTIDEPRESSANDID	ANTIDEPRESSANTS	1,75	2,19	2,70	3,96	5,66	4,97	6,34	7,88	9,06	10,52	12,18	12,75	13,80	14,23	14,72	14,43	15,83	17,81	20,62	21,93
N06AA	Mitteselektiivsed monoamiini tagasihaarde inhibiitorid	Non-selective monoamine reuptake inhibitors	1,63	1,94	2,13	2,87	3,78	2,92	3,26	3,46	3,27	3,15	3,15	2,89	2,68	2,36	2,21	2,05	2,05	1,99	2,14	2,14
N06AA02	imipramiin	Imipramine	0,20	0,14	0,13	0,12	0,09	0,05	0,07	0,06	0,05	0,05	0,07	0,03	0,01	0,01	0,01	0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
N06AA04	klomipramiin	Clomipramine	<0,01	0,02	0,04	0,04	0,05	0,08	0,09	0,10	0,10	0,11	0,10	0,09	0,09	0,07	0,08	0,07	0,07	0,06	0,07	0,07
N06AA09	amitriptüliin	Amitriptyline	1,40	1,68	1,75	1,62	1,69	1,46	1,59	1,70	1,67	1,87	1,92	1,83	1,81	1,60	1,51	1,44	1,47	1,44	1,56	1,58
N06AA10	nortriptüliin	Nortriptyline	0,02	0,06	0,16	0,97	1,89	1,26	1,48	1,60	1,45	1,12	1,06	0,94	0,77	0,68	0,61	0,54	0,51	0,48	0,50	0,48
N06AA21	maprotiilin	Maprotiline	0,01	0,04	0,05	0,12	0,06	0,07	0,03	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01								
N06AB	Selektiivsed serotoniini tagasihaarde inhibiitorid	Selective serotonin reuptake inhibitors	0,10	0,20	0,54	1,04	1,84	1,98	2,89	4,10	5,39	6,82	8,29	8,79	9,13	9,14	9,32	8,92	10,18	11,46	13,24	14,17
N06AB03	fluoksetiin	Fluoxetine	0,02	0,06	0,10	0,19	0,47	0,65	0,68	1,31	2,20	2,60	2,76	2,62	2,52	2,36	2,35	2,25	2,31	2,42	2,64	2,81
N06AB04	tsitalopraam	Citalopram	0,08	0,14	0,44	0,82	1,32	1,21	1,66	1,97	1,95	1,02	1,63	1,91	2,04	2,07	2,08	2,04	1,86	1,65	1,72	1,59
N06AB05	paroksetiin	Paroxetine							0,35	0,64	0,69	0,89	1,29	1,53	1,64	1,57	1,68	1,63	1,59	1,70	1,93	2,06
N06AB06	sertraliin	Sertraline		<0,01	<0,01	<0,01	0,03	0,09	0,17	0,15	0,14	0,25	0,80	1,04	1,21	1,31	1,30	1,39	1,45	1,64	2,10	2,37
N06AB08	fluvoksamiin	Fluvoxamine	<0,01	<0,01	<0,01	0,03	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,05	0,03	0,03	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	<0,01	0,01
N06AB10	estsitalopraam	Escitalopram									0,38	2,01	1,78	1,66	1,69	1,82	1,90	1,59	2,96	4,03	4,84	5,33
N06AG	Monoamiini oksüdaasi A (MAO-A) inhibiitorid	Monoamine oxidase A inhibitors		0,04	0,01	0,04	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01								
N06AG02	moklobemiid	Moclobemide		0,04	0,01	0,04	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01								
N06AX	Teised antidepressandid	Other antidepressants		<0,01	0,01	0,01	0,01	0,04	0,17	0,30	0,38	0,53	0,72	1,06	1,99	2,72	3,19	3,46	3,60	4,36	5,24	5,62
N06AX03	mianseriin	Mianserin		<0,01	0,01	0,01	<0,01	0,01		0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01								
N06AX11	mirtasapiin	Mirtazapine						<0,01	0,07	0,12	0,11	0,14	0,23	0,42	0,85	1,13	1,28	1,26	1,21	1,41	1,57	1,63
N06AX12	bupropioon	Bupropione							0,01	0,03	0,02	0,02	0,06	0,18	0,23	0,23	0,20	0,17	0,17	0,18	0,22	0,26
N06AX14	tianeptiin	Tianeptin			<0,01	<0,01	<0,01		0,01	0,05	0,10	0,15	0,22	0,23	0,32	0,46	0,60	0,61	0,65	0,79	0,94	0,97
N06AX16	venlafaksiin	Venlafaxine					<0,01	0,02	0,08	0,08	0,13	0,19	0,17	0,21	0,31	0,39	0,54	0,90	1,02	1,26	1,68	1,73
N06AX17	milnatsipraan	Milnacipran									<0,01	0,02	0,03	0,01	0,13	0,13	0,08	0,06	0,03	0,04	0,04	0,03
N06AX18	reboksetiin	Reboxetine							<0,01	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	<0,01	<0,01	<0,01
N06AX21	duloksetiin	Duloxetine												<0,01	0,14	0,38	0,48	0,45	0,48	0,61	0,73	0,93
N06AX22	agomelatiin	Agomelatine																	0,03	0,06	0,07	0,07

Antidepressantide kasutamine Eestis 1994–2013
Consumption of antidepressants in Estonia 1994–2013

Selektiivsete serotoniini tagasihaarde inhibiitorite kasutamine Eestis 1994–2013
Consumption of selective serotonin reuptake inhibitors in Estonia 1994–2013

